

Pomurski VESTNIK

MURSKA SOBOTA, 20. AVGUSTA 1964

Leto XVI. — Štev. 33 Cena 20 din

POMURSKI VESTNIK

IZHAJA OD FEBRUARJA 1949 — NAJPREJ KOT TEDNIK »LJUDSKI GLAS«, NATO OD JULIJA 1952 KOT »OBMURSKI TEDNIK«, DO PREIMENOVANJA V SEDANJI NASLOV, KOT GLASILO OKRAJNEGA ODBORA SZDL. OD JANUARJA 1963 IZHAJA LIST KOT TEDENSKO GLASILO OBČINSKIH ODBOROV SZDL SLOVENIJE V POMURJU. LIST IZDAJA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »POMURSKI TISK« V MURSKI SOBOTI — DIREKTOR ŠTEFAN ANTALIČ — LIST UREJA UREDNIŠKI ODBOR. ODGOVORNI UREDNIK JOŽE VILD — NASLOV UREDNIŠTVA — MURSKA SOBOTA, KIDRIČEVA UL. 43. TEL. 21-389

PRVO POLLETJE V GOSPODARSTVU LJUTOMERSKE OBČINE

Čemu večanje zalog?

Vrsta kriterijev, ki jih uporabljamo pri ugotavljanju uspešnosti poslovanja gospodarskih organizacij v nekom obdobju kaže, da so gospodarske organizacije v ljutomerski občini v prvem polletju letos dobro gospodarile. V celoti je namreč lahko ugotoviti, da so naraščali stroški proizvodnje počasneje kot vrednost proizvodov, kar se odraža med drugim tudi v povečanem narodnem dohodku, ki je skoraj za polovico večji kot v lanskem letu.

Vsa podjetja panoge industrija so realizirala letni plan vrednosti celotne proizvodnje s 54 odst. Doseženi pa bi bili še boljši rezultati, če ne bi bilo pomanjkanja električne energije, reprodukcijskega materiala, ovira za boljši uspeh pa je tudi neizpolnjevanje pogodbenih obveznosti tako pri dobaviteljih reprodukcijskega materiala kakor pri kupcih. Zaradi občasne pomanjkanja nekaterih materialov so si v gospodarskih organizacijah morali poskrbeti za nekoliko večje zaloge tega, kar povzroča določene stroške. Pomanjkanje reprodukcijskega materiala pa povzroča tudi večanje nedokončane proizvodnje, ki je za 81 odst. večja kakor v lanskem letu. Zanimivo pa je, da so se povečale tudi zaloge izgotovljenih proizvodov, ki so vezale ob koncu prvega polletja v celotni proizvodnji skoraj pol milijarde dinarjev obratnih sredstev, kar kaže negativno posledico v povečanih obrestih za ta sredstva. Za 600 milijonov dinarjev je bilo ugotovljenih tudi zastarelih dolgov s strani kupcev, kar kaže, da dosedani ukrepi, ki naj bi vsaj omilili tako neekonomsko kreditiranje kupcev, niso dovolj zalegli. Skupno je v izredno povečanih zalogah gotovih in nedokončanih proizvodov ter v kreditih kupcem skoraj za dve milijardi dinarjev obratnih sredstev, v čemer obstoja pred-

log za resen pomislek organom upravljanja v posameznih delovnih organizacijah.

Z letošnjim letom so se pričele uveljavljati tudi nekatere spremembe v delitvi narodnega dohodka. Gospodarske organizacije ne plačujejo več prispevka iz izrednega dohodka. Če k temu prištejemo še ukinitve prispevkov družbenim investicijskim skladom, bo gospodarskim organizacijam ostalo skoraj za polovico več sredstev kot so jih same planirale za lastne sklade. To pa pomeni tudi večje možnosti za dobro gospodarjenje in za vlaganje več lastnih sredstev za povečanje proizvodnih kapacitet.

Družbeni plan za letošnje leto je predvideval povečanje osebnih dohodkov v gospodarstvu za 14 odst. Dosedanje povečanje znaša 36 odst. vendar je vprašanje kolikšno je ob gibanju cen navzgor realno povečanje osebnih prejemkov. Bolj verjetno je, da vrednost letos doseženih osebnih prejemkov po svoji kupni moči ni veliko večja od osebnih prejemkov v lanskem prvem polletju. Oseb. prejemki so se povečali v gospodarstvu za 28, v negospodarskih dejavnostih pa za 12 odst. Seveda ob tej primerjavi ni moč narediti nobenega zaključka, ker bi bilo to skrajno posploševanje. Vsekakor pa so zanimivi premiki v posameznih kategorijah osebnih prejemkov: ugotoviti je mogoče težnjo po-

večevanja osebnih dohodkov iz nižjih postavk v kategorijo od 40 do 80 tisoč dinarjev mesečno. To je ugotoviti tako v gospodarstvu kakor v družbenih službah.

Sorazmerno z gospodarskimi uspehi je bil realiziran tudi proračun občinskih dohodkov in sicer s 46 odst. glede na letni plan.

VELIKA ZABAVNA PRIREDITEV V SLATINA RADENCIH

V soboto ob treh srcih

Za letošnjo prireditev Radenska tri srca je bilo izredno zanimanje. Številni gostje so se že okrog pete ure popoldne zbirali pred vrati, čeprav je takrat strežno osebje še zaključevalo priprave. Ob pol šestih pa se je pred vhodnimi vrati na zabaviščni prostor ob bazenu zbrala precejšnja skupina ljudi, ki se je iz minute v minuto večala in čakala, kajti vrata so odprli šele ob šestih. Vsakdo je hotel dobiti dober prostor in zato so mnogi prišli rajši bolj zgodaj. Takoj ob vhodu pa so prireditelji pogostili vse obiskovalce s kozarčki žganih pijač, kar je brez dvoma nenavadno, a je tak sprejem tudi mnogo prispeval k dobremu počutju.

Prireditve je bila napovedana za osmo uro, toda takrat so bili zasedeni že vsi prostori od stolov do klopi in mnogi so se zastoj ozirali po praznih sedežih. Že na prvi pogled je bilo jasno, da je obisk rekorden in čeprav je bilo 600 sedežev več kot lani, so morali mnogi stati. Po ocenah se je v soboto okrog bazena, na katerem so pod močnimi lučmi lebdela v vodi tri velika rdeča srca, zbralo okrog štiri tisoč ljudi.

Prireditelji so tudi letos ostali zvesti tradiciji, da za svoje zabavne prireditve poišče-

Ansambel »Los Paraguayos« med nastopom

je res kvalitetne izvajalce. Tako so letos predstavili občinstvu znameniti južnoameriški ansambel »Los Paraguayos« s pevcem Albertom del Paranā. Ansambel je bil deležen burnih in spontanih aplavzov občinstva in zato tudi ni nič čudnega, da je bil njegov spored nekoliko daljši. Po končani prireditvi so člani ansambla izjavljali, da v tako prijetnem okolju še niso izvajali svojega sporeda.

Letošnja izvolitev treh lepotic — radenskih src je potekala nekako v senci nastopa ansambla. Kandidatkam je bil odmerjen tudi kraški čas za nastop pred občinstvom, ki pa je za prvo radensko srce izbralo Mariborčanko Ivico Britovšek. Ta je bila tudi lani zmagovalka na tem lepotnem tekmovanju. Tudi drugo mesto je pripadlo Mariborčanki Sonji Rojs, a za tretje srce je bila izvoljena Radgončanka Anica Kurbus, ki je bila lani na drugem mestu. Poleg lepih praktičnih nagrad so prejele zmagovalke še denarne nagrade, ki so pa bile večje kot lani. Tudi letos je spored napovedoval Božo Podkrajšek.

Po končani prireditvi je bilo okrog bazena živahno še pozno v noč. Gostje so posedeli ob mizah in se zavrteli, manjši del pa je do zadnjega kotička napolnil kavarno in bar. S to prireditvijo so v Radencih zaključili program zabavnih prireditev za letošnje leto.

Vredno je zapisati tudi misel, ki smo jo slišali na zadnjem zasedanju občine. Skupščina M. Sobota. Komisija za štipendije pri občinski skupščini je morala ponovno razpisati 16 štipendij za študij v prosvetni stroki, ker na prvih 25 razpisanih štipendij ni bilo odziva.

Ta podatek kaže morda na to, da odnos mladih ljudi do poklica prosvetnega delavca ni razveseljav, opozarja pa nas tudi na napake, ki ne izvirajo (Nadaljevanje na 2. strani)

Uspel pridelek semenskega blaga

Kmetijska zadruga Martjanec, sedaj poslovna enota KIK Pomurka, je v letošnjem letu imela posejanih 101 ha površin s semenskimi sortami trav, kumar in fižola. Semenska proizvodnja trav je bila na površinah 95 ha. Zadruga je imela v lastni proizvodnji 15 ha površin, 80 ha pa je imela posejanih v kooperaciji s kmetovalci. Pridelek semen je bil zelo dober, saj so pridelali 18 vagonov semen.

S tem pridelkom se enota uvršča v vrh jugoslovanske proizvodnje semenskih trav. Največji odjemalec semenskih trav je Semenarna v Ljubljani, s katero ima zadruga sklenjeno dolgoročno pogodbo. Za tovrstno seme je povpraševanje tudi v nekaterih

krajih na Hrvaškem, s katerimi zadruga posluje v manjših količinah.

Seme fižola in kumar je bilo odlične kvalitete. Komisija ga je uvrstila v A razred.

VISJA CENA MLEKA

V nedeljo, 16. avgusta je stopila v veljavo nova cena mleka v maloprodaji. V soboških prodajalnah se je cena mleka povečala za 9 din pri litru. Ta porast cen v maloprodaji z mlekom je gospodarska potreba, ker se je pred kratkim tudi odkupna cena mleka dvignila za 6 din.

Ker je odkup mleka od zasebnih proizvajalcev v letošnjem letu za 30 procentov nižji kot v lanskem letu, je bil ta ukrep nujen,

Zbori volivcev v šalovskem okolišu

Na območju Krajevne skupnosti Šalovci so končali zbor volivcev, na katerih so razpravljali predvsem o letošnji odmeri davka za kmetovalce, o delovanju krajevne skupnosti, komunalnih problemih, gradnji cest itd. Zbori volivcev so bili zelo dobro obiskani, saj se jih je v vsem okolišu udeležila približno polovica volivcev. Najboljšo udeležbo so zabeležili v Dolencih, kjer je prišlo na zbor okrog 70 odst. volivcev tega kraja. Živahna je bila tudi razprava predvsem še o razširjenem zdravstvenem zavarovanju za kmetovalce. Na zboru so se dogovorili tudi o gradnji vaškega doma, katerega bodo pričeli graditi že letos s sredstvi iz krajevnega samopriskupka. Ugodno udeležbo volivcev pa so zabeležili tudi v Krupljiniku in Hodošu.

Radenska tri srca od leve proti desni: Sonja Rojs (druga), Anica Kurbus (tretja), Ivica Britovšek (prva)

REGULACIJA ŠČAVNICE

Letos še dva kilometra

Dva kilometra sta sorazmerno malo, toda pomenita veliko, saj bo ščavnica tako regulirana nekako do dirkališča, s tem pa bodo onemogočene vse večje poplave v Ljutomeru.

V dolžini teh dveh kilometrov bodo zgrajeni tudi vsi potrebni objekti kot most v Babjem ložiču, železniški most itd. Skupno bo za regulacijska dela porabljenih letos 76 milijonov dinarjev. Do konca leta bo tako ščavnica regulirana v dolžini osmih kilometrov, za kar so bila v prejšnjih letih porabljena sorazmerno skromna sredstva okrog 57 milijonov dinarjev.

Vodna skupnost v Ljutomeru je iz leta v leto bolj mehanizirana. Letos so kupili dva buldožerja. Na skupnosti sodijo, da bi ob sedanji mehanizaciji bili sposobni izvesti regulacijska oziroma melioracijska dela v kakršnem koli obsegu. Poplavno območje, ki je zajeto v plačevanje vodnega prispevka znaša

v ljutomerski in radgonski občini 5 tisoč hektarov, širše melioracijsko območje pa znaša 12 tisoč hektarov.

Poleg ščavnice, ki bo terjala v prihodnjih letih še precej sredstev, pa je potrebnih regulacije še 94 km mrtvic. Na vodni skupnosti v Ljutomeru so tudi mnenja, da eventualne elektrarne, ki so še vedno predmet strokovnega proučevanja, s svojimi kanali ne bodo popolnoma nič navzkriž z regulacijo ščavnice.

Vreme

za čas od 20. do 30. avgusta. Okrog 20. in 29. avgusta padavine z ohladitvijo. V ostalem lepo vreme.

Dr. V. M.

vam priporočam

**kolektiv trgovskega podjetja
prekmurski magazin
murska sobota**

Blago, izbrano v poslovalnici »Vesna«, je zanesljivo jamstvo za vaše zadovoljstvo.

Pletenine — perilo — fotoaparati — ure — spominki — igrišče — kozmetika — drugo blago po vašem okusu in za vaše potrebe.

OD TEDNA Tretje žarišče

Med tem, ko je najnevarnejše žarišče vojne, ki se je odprlo z napadom ameriških letal na severni Vietnam, nekako ugašeno, čeprav še vedno tli, je drugo žarišče, ki se je grozeče odprlo v senci tega napada, Ciper, še vedno izredno močno. Sedaj ga skušajo ugasiti po diplomatski poti, vendar so naspotja med stališči še izredno velika, da bi bilo mogoče v krajšem času pričakovati kake rešitve. Vsaka stran še uporno vztraja pri svojem.

Veliko pozornost pa vzbuja v zadnjem času deklaracija sovjetske vlade o dogodkih na Cipru in razgovori ciprskega ministra, ki se v Moskvi pogaja za vojaško pomoč, ki bi jo naj dala Sovjetska zveza. Generalni sekretar OZN U Tanti si prizadeva, da bi povečal vojaške sile OZN in je sedaj predsednik vlade, ni uspelo dežele umiriti, kot je napovedoval. V vzhodnih pokrajinah se je začel širiti upor. Vstaja se iz dneva v dan močnejši in vladne čete se morajo nenehno umikati. Vzhodne pokrajine so že v rokah upornikov.

V senci dveh žarišč pa je začelo ponovno nevarno tleti tretje — Kongo. Nekdanjemu secesionistu Čombeju, ki je sedaj predsednik vlade, ni uspelo dežele umiriti, kot je napovedoval. V vzhodnih pokrajinah se je začel širiti upor. Vstaja se iz dneva v dan močnejši in vladne čete se morajo nenehno umikati. Vzhodne pokrajine so že v rokah upornikov.

V taki situaciji se je Čombe poslužil že ustaljene prakse. Za pomoč se je obrnil k svojim zaveznikom kot je Belgija in ZDA in dobil široko podporo. Obe sta me obljubili veliko pomoč v vojaškem materialu. Pošiljke vojaške opreme v Kongo so pa povzročile precejšnjo zaskrbljenost širom po svetu, posebno pa še v Afriki. Ocenjujejo jih kot direktno vmešavanje ZDA v notranje zadeve Konga, katerega namen je onemogočiti boj kongoškega ljudstva za popolno osvoboditev. Opozarjajo tudi na to, da bi navzočnost ameriških sil v Kongu utegnili vplivati na osvobodilne boje v Angoli. V Kairu tudi opozarjajo na to, da se ob razbijanju starih oblik kolonializma uveljavljajo nove oblike in da bo potrebno to intervencijo vključiti na dnevni red posvetovanja ministrov Organizacije afriških držav, ki bo letos v jeseni.

DO TEDNA

Starši - otroci - dijaki!

Pričetek šolskega pouka je tu. Nabavite si čimprej šolske knjige, zvezke in ostale šolske potrebščine, katere vam nudijo v bogati izbiri in po konkurenčnih cenah knjigarne:

- Dobra knjiga v Murski Soboti
- Vesna v Lendavi
- Knjigarna in papirnica v Ljutomeru
- Knjigarna in papirnica v Gornji Radgoni

Knjigarna Dobra knjiga v Murski Soboti ima na zalogi veliko izbiro raznih instrumentov in glasbil: harmonike, klarinete, trobente, kitare, violine, električne harmonije itd.

»POMURJE«:

TRI ŠTIPENDIJE

Upravni odbor SPLOŠNEGA GRADBENEGA PODJETJA »POMURJE« MURSKA SOBOTA razpisuje za šolsko leto 1964/65 tri štipendije in to:

- 1 za srednjo tehniško šolo industrije gradbenega materiala
- za gradbeno delovodsko šolo

Lastnoročno napisani prošnji je potrebno priložiti overjen prepis zadnjega šolskega spričevala, kratek življenjepis in priporočilo šole — mladinske organizacije.

Prošnje je vložiti do 30. avgusta 1964.

Brez petrolejke ne gre

»Slab vtis imam o porodnišnici,« je pripovedovala bivša pacientka. »Hrana je bila skoraj vedno mrzla. Jaz sem bila takoj po porodu pod posebno zdravniško oskrbo in sem imela pravico dobivati hrano po svoji želji; toda take hrane nisem dobila nikoli. In potem ima žena tako majhne možnosti, da se pošteno umije...« Pripomb je bilo nič koliko. Odšli smo na ginekološko porodniški oddelek, da si ogledamo stvari še sami.

Začeli smo v kletnih prostorih. Tam je med drugim mizarska in ključavničarska delavnica. Obe predstavljata kar dvojno nadlogo: v njihju vlada pravi in večni polmrak ter sta zato neprimerni za zaposlene; še huje pa je, da sta prav pod operacijsko sobo, kar za gotovo ne omogoča vselej najlepšega miru. Takoj poleg je prostor z žabami in drugimi poskusnimi živalcami. Malo dalje je spet tesna luknja, kjer hranijo arhivsko gradivo. Malce nenaavadna se zdi človeku taka kombinacija, toda neizbežna je, če pomislimo, da je bila to prvotno navadna stanovanjska hiša.

Problem ginekološko porodniškega oddelka se torej začneja že s tem, da sploh ni v zgradbi, ki bi lahko funkcionalno služila svojemu namenu. Skrajno neprimerno je, da stoji prav na vogalu med dvema najpomembnejšima ulicama v M. Soboti. Kje potem pacienti lahko pričakujejo nujno potrebnega miru? Druga osnovna pomanjkljivost je v tem, da je oddelek precej oddaljen od bolnice. Zato je razumljivo, da dobivajo pacienti marsikdaj mrzlo hrano, kajti to dovažajo od tamkaj. Oddelek tudi nima lastne pralnice; ta bi bila za gotovo vse preveč potrebna, če pomislimo, da je treba oprati 42 ton perila letno. Nadalje tudi centralna kurjava ni nobena enostavna zadeva. V kurilnici je včasih skoraj do kolena talne vode. Zato imajo nenehno v »alarmnem stanju« posebno pumpo, tako da se doslej še ni zgodilo, da bi pacientke in otroci morali zmrzovati v posteljah.

Že po tem kratkem opisu si ni težko predstavljati, da se kolektiv tega oddelka ne bori samo z boleznimi in da ne skrbi samo za porodnice in novorojenčke, ampak da se mora biti tudi s težavami, ki pravzaprav zaradi njegovega siceršnjega poslanstva zanj ne

bi smele obstojati. Toda tak je objektivni položaj. Na dvo-rišni strani oddelka, nekaj deset korakov od stavbe, se že nekaj časa razliva odplaka, ki prihaja po pokvarjenem kanalu iz sosednjega gostišča. Ko smo prišli za nekaj trenutkov v sterilizacijsko sobo, smo takoj opazili muho, ki se je spreletavala prav nad instrumenti in predmeti, katerih razkuženost mora biti vselej stoodstotno zagotovljena. Ali pretiravamo, če domnevamo, da tolikšna bližina prosto razlivaajoče se odplake ni najbolj priporočljiva? Sicer pa je precejšen nered tudi ob smetišču, ki je tudi le nekaj deset korakov oddaljeno od glavnega poslopja.

Kako neprimerna in kako tesna za zdajšnje potrebe je ta zgradba, lahko vidimo na vsakem koraku. V visokem pritličju je operacijska soba, ki jo samo ena vrata ločijo od ambulante. Tako tudi ni posebnega prostora za uspa-vanje pacientk; te pripeljejo najprej naravnost k operacijski mizi in jim dajo narokozo, ko jih je pogled na vse naprave duševno že dovolj pretresel. Toda to bi človek še prenesel, če le nebi bilo sicer toliko pomanjkljivosti. Odplačni kanali vsepovsod popuščajo, tako da je že večkrat kapljalo s stropa; nad sanitarijami v prvem nadstropju je s precejšnje površine odpadel omet; ves oddelek tudi ne premore posebne kopalnice, ampak le nekaj prostorček, kjer se bolnica le stoji stušira.

Lahko bi naštevati še in še. Morda se bo komu zdelo ta položaj nevzdržen. Toda v resnici je treba marsikaj tudi pohvaliti. Predvsem gre priznanje kolektivu, ki je kljub tako neugodnim možnostim poskrbel, da pacientkam nudijo vse, kar za zdravje nujno potrebujejo. Da je na razpolago le 43 postelj, da je zmeraj prevelik naval in morajo porodnice zato puščati pregodaj domov, da število porodov v teh desetih letih, odkar obstoja oddelek, nenehno narašča (zadnje letno poročilo navaja 1118 porodov, vsega skupaj pa 2686 pacientk), temu v danih okoliščinah ni pomoči. Toda kolektiv je poskrbel za nekaj rezervnih zložljivih postelj in tako pokazal, da si nenehno prizadeva nuditi, kar se da. Kako naporno je delo za vse osebe v takih pogojih, si pa tudi ni težko zamišljati.

Skratka, pogojev za kontinuirano delo je zelo malo. Higienška varnost je zelo skromna. O kakem posebnem udobju zaradi nenehne gneče ni govora (žene morajo, na primer, jesti v posteljah). V porodniški sobi imajo za vsak primer pripravljeno petrolejko, ker se pač večkrat zgodi, da zmanjka elektrike pri nas. Prav gotovo se je že zgodilo, da kak novorojenček ni zagledal luči sveta, ampak petrolejko soboškega ginekološko porodniškega oddelka.

OPEKARNE V LJUTOMERSKI OBCINI:

Rekonstrukcije in kadri

STANJE V INGRADU SE IZBOLJŠUJE

V križevski opekarni se že pripravljajo na rekonstrukcijo obrata. To bo prva rekonstrukcija opekarni, ki je bila zgrajena leta 1909. Celotno rekonstrukcijo bi izvedli v letu 1968, vsa dela pa bi potekala tako, da to ne bi oviralo proizvodnje.

Dogradili bi umetne sušilnice in tako opekarno usposobili tudi za zimsko proizvodnjo. Celotna rekonstrukcija bi stala okrog 200 milijonov dinarjev, za kar bi porabili v glavnem lastna sredstva. Tudi v opekarskem obratu v Kukavcih, ki je bil po požaru pred

KORUZA DOBRO KAŽE

Letošnji posevki koruze dobro kažejo. Predvideva se dober pridelek kakor na družbenem, tako tudi na zasebnem sektorju. Pri koruzi za zrnje bo dosežena planska proizvodnja, ki znaša 80 metrskih stotov na ha. Voluminozne krme bo po sedanjih izgle- dih v letošnjem letu dovolj. Posevki silažne koruze so že od začetka dobri.

SLAB PRIDELEK OVSA

Kljub dobrim pripravam

Letošnja suša in rja sta uničili posevke ovsa. Pridelek je pod povprečjem, kar ponekod niso pričakovali, ker so sejali pravočasno dobro seme, zemlja je bila dobro pripravljena in vsi agrotehnični ukrepi so bili pravočasno izvršeni.

Na površinah, ki so bile posejane z ovsom zgodaj spomladi in so bile vlažne, je bil pridelek zadovoljiv. Na vseh ostalih površinah, ki so bolj sušne in na katerih je bil oves sejan pozneje, je bil pridelek zelo slab. Vzrok za slabe pri-

Kljub temu, da se v Murski Soboti vsako leto več gradi, ginekološki oddelek ostaja v neprimernih prostorih

leti ponovno sezidan, nameravajo uvesti nekatere izboljšave pri transportu.

Za potrebe vseh treh opekarn in ostalih dejavnosti kot je na primer gradbeništvo pri ljutomerskem Ingradu, pa bi rabili predvsem strokovni kader. Opekarna Križevci ima štipendista na višji tehnični šoli za industrijo gradbenega materiala, inženirja pa bi rabili tudi v Ingradu. V obeh podjetjih pa štipendirajo dijake na srednji tehnični in na ekonomski šoli.

Po ugotovitvah letošnjega prvega polletja se je stanje v ljutomerskem Ingradu, kjer je bila ob koncu lanskega leta zabeležena poslovna zguba v višini 25 milijonov dinarjev, znatno izboljšuje. Za krit-

je zgube je najel kolektiv posojilo, s kreditom pa so uredili tudi v lanskem letu nemamensko izkoriščenih 28 milijonov dinarjev iz obratnih sredstev za investicije v obratno montažo. Kljub precejšnjim obveznostim zaradi odplačila kreditov pa je podjetje doseglo letos ob polletju nekaj čez 4 milijone čistega dohodka. Prav tako je v Ingradu uspelo, da so že v maju letos vsaj nekoliko povečali osebne prejemke zaposlenih.

V Ingradu ugotavljajo, da bodo morali kupiti bager za glinokop, v gradbenem obratu pa bi rabili nekaj dvigal.

Prim. dr. Silvij Brandieu

Nekam preveč neopazno se je Pomurje poslovilo od človeka, ki je vrsto desetletij delal zanj z največjo nesebičnostjo in poštrevnostjo. Na Madžarskem, kjer je bival že dalj časa, se je pred nekaj tedni v 83. letu starosti poslovil od življenja, ki se je začelo v Romuniji, potem pa najplodnejša desetletja posvetilo zdravstvenemu napredku naše pokrajine.

Primarija dr. Silvij Brandieuja je M. Sobota spoznala že pred prvo svetovno vojno, ko je začel delati v bolnišnici. Ko so med takratno vojno v prostorih nekdanje šole za evangeličansko cerkvijo postavili rezervni lazaret, je bil tudi ta prizadeveni zdravstveni delavec med zdravniki, ki so skrbeli za ranjence. Kmalu po vojni se je po vsej Sloveniji okrepila borba proti tuberkulozi. Kmalu za tem, ko so leta 1922 v Mariboru ustanovili Protituberkulozno ligo, se je dr. Brandieu že uvrstil med prve organizatorje protituberkulozne borbe na današnjem pomurskem. Prizadevanje je obrodilo sadove: leta 1930 so tudi v M. Soboti ustanovili ligo, štiri leta pozneje pa še dispanzer, ki ga je kot vodja prevzel dr. Brandieu.

V dispanzerju je ostal na tem položaju vse do upokojitve leta 1937. Kolikšnega pomena in kolikšne vrednosti je bilo njegovo delo, danes več ni tako lahko oceniti. Poznati moramo predvsem razmere, v kakršnih je živel takrat naš človek, v kakršnih je delala takrat zdravstvena služba, in končno, poznati je treba tudi odnos takratne družbe do malega človeka, ki je potreboval tako nujne zdravstvene pomoči kakor socialne podpore nasploh. In če nazadnje preberemo še kakega izmed njegovih številnih člankov, ki je z njimi nenehno pozival javnost, naj s prostovoljnimi prispevki podpira dispanzer, in s katerimi je tudi širil praktični nauk o borbi proti tuberkulozi, si lahko še toliko natančneje ustvarimo podoba o obsegu in pomenu njegovega dela. Njegov prispevek za razvoj in napredek protituberkulozne službe je bil res neprecenljiv. Ne gre nazadnje pozabiti, da je dr. Brandieu delal vsa leta v dispanzerju zastoj, zgolj iz svojega visoko socialnega in humanitarnega čuta.

Pionirsko delo prim. dr. Brandieuja bo tako za vselej ostalo v zgodovini razvoja zdravstvene službe v Pomurju.

K. Sukič

K

Zagotovo si boste tudi vi lahko privoščili dopust na morju, če boste malenkosten del mesečnih prejemkov naložili na hranilno knjižico!

B

Čez leto bo tako zbrana vsota precejšnja, zadostovala vam bo za oddih in druge večje izdatke.

Poslužite se torej ugodnosti — visoke obrestne mere in zavarovanja —, katere vam nudi kot vlagatelju

Komunalna banka Murska Sobota

s svojima poslovnima enotama v Ljutomeru in Lendavi.

ZMerno pita kapelska vina so pravo zdravilo!

PRODAMO AVTO

Delovna organizacija »AGROSERVIS« MURSKA SOBOTA razpisuje

JAVNO LICITACIJO

za prodajo osebnega avtomobila »Mercedes Benz 170 D«. Avtomobil je generalno popravljen. Izklicna cena 1.500.000 din.

Javna licitacija bo 26. avgusta 1964 ob 8. uri na sedežu podjetja.

Kopalna obleka, kopalni plašč in lepa frotirka za kopanje

PRODAJNI SERVIS

Mocna hiša

LJUBLJANA · MARIBOR

Premalo učiteljev na osemletkah

(Nadaljevanje s 1. strani)

samo iz nizkih osebnih dohodkov zaposlenih v prosveti v bližnji preteklosti. Osebnih dohodki prosvetnih delavcev v soboški občini so sedaj znatno nad republiškim povprečjem. Za vse tudi ni krivo pomanjkanje stanovanj, mor-da niti ne oddaljenost od ob-

činskega središča v takšni meri, kakor to pogosto slišimo v utemeljitvah za odhod iz oddaljenih šol na Goričkem.

Odnos mladitv do poklica prosvetnega delavca brez dvoma izvira tudi iz mišljenja, ki ga mladi ljudje o tem poklicu imajo. Da se bomo razumeli! Pred leti in še sedaj, so prosvetni delavci namreč sami mnogo prispevali k formiranju tega odnosa pri mladih ljudeh s svojimi, večkrat tudi pretiranimi izjavami in razlagami o pretežnem delu prosvetnega delavca v nemo-gočih razmerah. Mnogo povedanega je bilo resničnega, tisto pretirano pa je škodovalo že takrat in nam škoduje še danes. Vendar takrat o tem ni nihče razmišljal, če prav smo vsi vedeli, da kljub velikim naporom družbe ni mogoče vsega doseči naenkrat. Danes pa vsi to čutimo, tudi prosvetni delavci.

Učni uspehi so zadovoljivi

V soboški občini je v šolskem letu bilo na 20 osnovnih, 7 srednjih in dveh poklicnih šolah 11.666 učencev. V 300 oddelkih je osnovne šole obiskovalo 9.871 učencev od katerih je uspešno izdelalo razred ob koncu šolskega leta 87,5%. Na osnovnih šolah je bila dosežena v občini povprečna ocena 3,3 in 95,9 odstoten obisk.

Odstotek povprečnega letošnjega uspeha na osnovnih šolah je nekoliko nižji kot lani. Najboljši uspeh je bil dosežen v osmih razredih in sicer 91,1%, najslabši pa v prvem in šestem razredu. V prvih razredih je uspeh najnižji zaradi tega, ker mnogi učenci niso sposobni slediti pouku in se zato tudi v soboški občini čuti potreba po ustanovitvi posebne šole. V tej bi prav učenci, ki na redni osnovni šoli ne morejo slediti pouku, dobili v istem časovnem obdobju potrebno osnovnošolsko izobrazbo. V naslednjem šolskem letu 1964-65 bo zato v okviru osemletke III začel delovati tudi 1. razred posebne šole. Vzrok za slabši uspeh v šestih razredih je vsekakor v prehodu na predmetni pouk, zaradi drugačnih metod dela in drugačnega ocenjevanja ter zaradi začetkov pubertete.

Na srednjih šolah je ob koncu šolskega leta izdelalo 80% dijakov. To občinsko povprečje je še vedno nekoliko višje od okrajnega. Z uspehi na srednjih šolah smo lahko zadovoljni. Od 463 učencev na poklicnih šolah je

Del portala soboškega gradu

izdelalo 400 učencev ali 84,9%. Doseženi uspehi ob koncu šolskega leta 1963-64 so vsekakor zadovoljivi, kar pa ne pomeni, da ne bi lahko bili še boljši.

Zato bi morale skoraj vse šole pogosteje analizirati vzroke za neuspehe, vzroke ne bi morale iskati samo v objektivnih težavah, ki vsekakor povsod so, pač pa analizirati in obdelati tudi subjektivne faktorje, ki vplivajo na uspeh učenca, rezultate njegovega dela, oziroma na uspeh celotne šole. Ta proces proučevanja naj zajame delo posameznega učitelja, iskanje objektivnih meril za oceno učiteljevih rezultatov, ugotavljanje znanja po razredih, medsebojne priprave itd. Med subjektivnimi faktorji pripada najbolj pomembno mesto upravitelju, kot vodji in usmerjevalcu celotnega dela na šoli. Ta vloga pa zahteva od upravitelja stalno spremljanje dela, obravnavo metod in rezultatov, česar pa doslej ni bilo dovolj. Doslej so bili redki upravitelji, ki so mesečno pregledali učiteljevo delo, mu pomagali in svetovali. Zato je v prihodnje pomembna tudi naloga vzgoje upraviteljev, ki naj imajo vse moralne, pedagoške, strokovne, organizacijske in družbeno-politične sposobnosti za delo, ki ga opravljajo.

Posebno skrb bi morali posvetiti delu učiteljskih zborov na študijskih sestankih in de-

lovnih organizacijskih konferencah. Ti dve obliki naj bosta ločeni. Razredni in predmetni aktivni so bili uspešni, saj so primerni predvsem za strokovni napredek učiteljev.

Svobodne dejavnosti učencev so bile ponekod dobro razvite, drugod slabše. Manjka enotni koncept za delo in načrtnost v razvoju raznih oblik po naprej izdelanih sociogramih in po interesnih željah učencev. V preteklem šolskem letu je 11 šol organiziralo proizvodno delo, ki je trajalo 2 do 6 dni. Povsod so bili doseženi lepi uspehi, gospodarske organizacije pa so pokazale veliko razumevanje pri organizaciji proizvodnega dela. Bilo bi prav, da bi tudi ostale šole uvedle proizvodno delo, kot stalno vzgojno obliko.

Da bi bila na osnovnih šolah zasedba popolna po številu in izobrazbi, bi potrebovali v soboški občini 195 učiteljev in 161 predmetnih učiteljev. Sedaj nima 104 učnih moči primerne kvalifikacije za pouk na višji stopnji osnovne šole, po izobrazbi primanjkuje 141 predmetnih učiteljev, če pa ne bi upoštevali kvalifikacij, pa v občini manjka le 37 prosvetnih delavcev. Okrog 120 učiteljev študira na predmetnih skupinah na Pedagoški akademiji v Mariboru in 17 na skupini za razredni pouk. Vendar bo le nekaj končalo študije v tem letu, večji del šole naslednje leto ali pa kasneje. Tem izrednim študentom bi bilo potrebno izboljšati materialne pogoje, z manjšo obremenitvijo pa jim omogočiti, da bi lahko izredni študij čimprej končali. —ič

Investicije v šolstvu bi morali še povečati

Upravni odbor sklada za šolstvo pri občinski skupščini Murska Sobota je spomladi letos razpolagal skupno s 782 milijoni dinarjev sredstev za potrebe šolstva. 671 milijonov je bilo namenjenih za osnovno dejavnost šol, 103 milijone za investicije, ostanek pa za operativno rezervo.

Večji del teh sredstev je dala občinska skupščina Murska Sobota in sicer 633 milijonov, medtem ko ostalo predstavljajo sredstva okrajne skupščine in sredstva, ki jih dajejo pomurske občine za sofinanciranje srednjih in poklicnih šol ter zavoda za prosvetno pedagoško službo.

Po posebej določenih kriterijih so bila sredstva razdelje-

na med šole, katerih delovni kolektivi so potem v soglasju s šolskimi odbori sredstva delili za osebne in materialne izdatke. Razmerje med osebnimi in materialnimi izdatki v občini znaša v povprečju 84:16 v korist sredstev za osebne izdatke in je to razmerje zadovoljivo. Nedavno je občinska skupščina povečala šolam sredstva za osnovno de-

Soboški grad pod novo streho

Poslopje, ki ga zdaj upravlja in vzdržuje Pokrajinski muzej v M. Soboti, so pred kratkim začeli prekrivati. Letos bodo končali z deli na njegovi severni strani. Ostali trakti pa pridejo potem na vrsto, tako da bo najkasneje v treh letih vsa zgradba pod novo streho. V istem razdobju pa bodo morda opravili tudi vsa ostala dela, kar pomeni, da bo grad na zunaj dobil lepo urejno podobo, znotraj pa bo prenovljen tako, kakor to zahteva ureditev muzejskega gradiva.

Precejšnji del arkad na dvoriščni strani so že pred dav-

nimi leti zazidali, kar poslopju maliči enotno arhitektonsko podobo. Kazalo bi, da tiste predele pročelja spet prezidajo, v prvotnem smislu, vendar pa sta se svet muzeja in uprava odločila, da v tem pogledu ostane vse, kakor je. Stroški bi bili namreč spričo premajhne kulturno zgodovinske vrednosti arkad preveliki.

Sredstva za restavracijo muzeja sta prispevala muzej sam in pa republika. Nekaj sredstev je priteklo tudi iz skladov stanovanjske skupnosti.

Drago Grah

Bela Jalšovec portretira Cvetka Golarja

NA OBISKU PRI BELI JALŠOVCU

Pesnikova podoba v glini

Najraje portretira, mi je rekel. Ko sem opazoval, kako s prsti večje obdeluje glino, sem res imel občutek, da mu ne manjka sposobnosti. »Tole sem napravil v pičlih dveh urah,« je pokazal na glavo, ki je stala na podstavku.

Cvetko Golar, znani pesnik Prlekije, ki se je pred vročim

dnem zatekel v senco pod brajdo ob svoji hiši v Ljutomeru, naju je z zanimanjem opazoval. Živahni temperament, ki ga razodevajo njegove pesmi, ga po vsem videzu kljub njegovim visokim letom ni zapustil. Bela Jalšovec je s pogledi begal od portretirančevega obraza do grobe iz-

Drago Grah

GORNJA RADGONA:

Stari »špital« restavriraajo

Več sto let staro poslopje nasproti bivše osnovne, sedanje posebne šole, je bilo predmet večletnega razgovora. Ali naj se razpadajoča zgradba, ki spada kot zgodovinski o-

stanek pod spomeniško varstvo, ker stoji ob močnem prometnem vozlišču podre, ker po mnenju nekaterih nima kdove kakšne vrednosti, ali pa naj se vendar obnovi, ker v takem stanju ne spada več na mesto. Končno so se občani le odločili, da bodo s pomočjo dotacije občinske skupščine poslopje obnovili in tako bo občinska organizacija zveze borcev dobila prostore za ureditev svojega muzeja.

Zgradba izvira iz leta 1363. Prvotno je bil tu nek dvorec sekovske škofije, ki je prihajal tekom let v last razne cerkvene in posvetne gosposke. Tik pred svetovno vojno je služila hiša za bolnico in za onemoglo, odtod tudi ime »birgerspital«, kakor pravijo tej hiši gornjeradgončani. Po prvi svetovni vojni sta bila notri en razred osnovne šole in mlečna kuhinja, nazadnje pa je dvorano uporabljala mladina.

ZA IZOBRAŽEVANJE V »MURI«

Predvidenih 22 milijonov

Glede na perspektivni plan podjetja je izobraževalni center pri »Muri«, ki je bil registriran koncem leta 1960, vsa leta skrbel za sprejemanje in izobraževanje mladih delavcev.

Sistem izobraževanja za novo sprejete delavce se je pokazal kot uspešen, ker je na teh tečajih, ki trajajo po 3 mesece, program razdeljen na praktičen in teoretičen del. Tako se mladi istočasno izobražujejo ne samo kot delavci, temveč tudi kot bodoči upravitelji v podjetju. Na tečajih je poudarek na praktičnem delu. Razmerje v procentih med praktičnim in teoretičnim delom je 80:20 v korist praktičnemu delu.

Center deluje kot samostojen in ima na razpolago učil-

nic in delavnico praktičnega pouka. Razen tega, da se izobražujejo novi delavci, center organizira seminarje za organe upravljanja, za vodstveni kader v proizvodnji in druge oblike izobraževanja. Do sedaj se je v centru izobraževalo okrog 500 ljudi.

V letu 1961 je imel center na razpolago 3 milijone dinarjev za svoje delovanje. V letošnjem letu pa ima predvidenih 22 milijonov. Za letošnje leto je bilo predvidenih 300 novih delavcev, od teh je bilo do sedaj sprejetih 100.

IKA

V hudem vetru stojim na palubi, razburjen in vznemirjen kot mladenič na prvem potovanju. Devet milj na uro vozi naš mali parnik skozi senjski kanal. Siv smolast dim iz dimnika se vali nizko nad palubo. Edini galeb, ki požrešno kroži nad nami, se od časa do časa spusti na steklene valove.

Potujem na Krk, med potomce starih hrvaških plemen: Donjajev, Subičev, Tugomirčičev in Čudomirčičev, ki že 6 stoletij naprej na tem otoku gojijo ovce, stiskajo olive in pijejo močno vino.

Prijatelj mi je pisal: Pridi k meni na Baško, našel boš čuda. Stišal sem, da v samostanu Košljun hranijo Heglova pisma.

Heglova pisma? Tema za majhen podvig.

Stroji na ladji ropotajo. Senjska burja nam udarja v bok. Mrzlo je. V ladijski res-

tavraciji pa prijetno diši.

Nič ni bolj naporega za človeka, kot če potuje sam. Iz Baške sem se napotil proti Panatu. Petnajst kilometrov hoda, pa nikjer žive duše. Se nebo je prazno. Samo sonce in veter. Cesta je bela in prašna. Tišina.

Čutila so mi ohromela, le noge še čutim. Razmišljam, kaj prav zaprav vem o Heglu. Hegel, največji filozof po Aristotelu, a pred Marxom. Najbolj učena glava svojega časa. Genijalen raziskovalec, idealist, najboljši predstavnik nemške klasične filozofije.

Veter je prenehal in ne divja več po kamnitem polju. Sonce peče, da mi bo zdaj zdaj prepražilo možgane. V podzavesti se mi zabliška kak stavek filozofije: Hegel... triada... teza... antiteza... sinteza... poezija... negacija. Toda res zanimivo, da je Hegel ravno pisal na Jadranu.

Pesek pod nogami škriplje. Tri drobne mušice me vztrajno spremljajo ter pikajo v go-li hrbet. Ozrem se. Da, res so tri. Triada.

Naproti mi pride kmetica. Na glavi nosi košaro suhih fig, že od daleč me vabi.

— Snjor, snjor, kupite fige...!

Se pokrivala ne bi vzdržal in

IZ POCITNISKE BELEZNICE

HEGEL NA JADRANU

na glavi v tej vročini, si mislim, ta ženica pa nosi polno košaro fig. Spet se vrnem k Heglu; kaj je že bilo tisto s triadami?

Nad Baško vidim sedaj že vso naravno obliko triad: fige, trto in oljke. In pot se zopet vzpenja na grič: morje, kamen sonce.

Poldan, Punat. Največje mesto na Krku, pa vseeno le vas. V zalivu leži kot zelen dragulj majhen otoček. To je Košljun, neke vrste severni Pernast. Noge mi kar letijo po griču navzdol.

Ob obali sedem jadrnic, prevažajo potnike na otok. Moji sopotniki: trije bradači

sila predrzne kože, ki mi

smukajo časopis iz žepa. Le do kod še te triade.

Menih me je mirno poslušal in se igral z molkom, nato me pa povabil s seboj. Bil sem nestrpen. Ali bom videl Heglova pisma ali ne? V velikanski knjižnici, ki jo vsi imenujejo muzej, mi je pripovedoval zgodovino Košljuna.

Košljun je majhen otok, okrogel kot peč, porastel z borovci, črnim hrastom in jesenovcem. Človek ga lahko obhodi v dobre pol ure. Bil je last bogatega rimskega patricija iz Kurikte. Na njem so tudi našli grobova dveh rimskih matron (sekutura binosta).

Ivan Frankopanov je pričel na Košljunu graditi samostan njegova hči Katarina, ki je bila poročena v Benetkah, pa je zapustila otoku in samostanu 1000 zlatih ducatov, da ga dogradijo in njo pokopljejo na tem otoku. Pokopali so jo v cerkvi svetega Hieronima. Stiri stoletja se nihče ni dotaknil njenega groba. Toda 1920. leta so prišli italijanski vojaki in zahtevali od redovnikov skrito orožje. Niso ga našli, zato so zahtevali, da se odpre Katarinin grob, ker so upali, da bodo našli vsaj zlati nakit. Toda bogata kneginja je raz-

padla v prah, ko je prišla v dotik z zrakom. Kakšno maščevanje potomcem beneških vojakov, ki so se s prevaro polastili imetja Frankopanov.

Poslušam to burno zgodovino in si ogledujem arhitekturo, v kateri se prepleta gotika in barok, in ves čas mislim, kdaj mi bo začel pripovedovati o pismih.

Kar gorim od nestrpnosti, ko mi začne frater razkazovati stare latinske spise.

Nisem več vzdržal. Prosim, povejte mi kaj je s Heglovimi pismi?

— Eh, teh pa ni pri nas, zgladi se morate pri frančiškanskem samostanu na Hvaru. Tam hranijo črnilnik iz tolčenega bakra, Heglov dar Marojeviču.

Razočaran sem zamomljal skozi zobe, kar se verjetno ni spodobilo za tisti kraj. Frater pa se mi je nasmehnil in mi odprl vrata.

Velike potrebe malo - denarja

Krajevna skupnost Radgona sodi med največje v Pomurju, saj obsega poleg Radgona še Črešnjevce, Zbigovce, Lomanoše, Plitvički vrh, Mele, Police, Orehovce, Spodnji Ščavnico, Zagajski vrh in Podgrad. Razen Radgona in dveh treh krajev so to izključno kraji, ki leže v hribovitem predelu in razumljivo je, da je tu največja naloga krajevne skupnosti urejanje cest in potov. V mnogih vaseh so v

ta namen uvedli krajevni samoprispevek, da bi tako nekoliko lažje zadostili vsem potrebam.

Dotacija občinske skupščine za potrebe krajevne skupnosti znaša letos nekaj manj kot 12 milijonov dinarjev. Od teh so namenili 500 tisoč za popravilo cest v Noričkem vrhu in v Policah, Spodnji Ščavnici 200 tisoč, nekaj sredstev pa tudi ostalim vasetem, ko so v radgonski krajevni skup-

nosti. Za potrebe Radgone same bodo porabili okrog 5 milijonov dinarjev, kar je na videz veliko, če pa upoštevamo potrebe, pa to niti ne zadostuje za redno vzdrževanje obstoječih objektov, za katere skrbi krajevna skupnost.

Predsednik krajevne skupnosti Feliks Neuvirt je v razgovoru o problemih krajevne skupnosti dejal, da bo potrebno v bodoče dati krajevni skupnosti vendarle še nekoliko več sredstev, saj so potrebe prav tako velike: urediti bi bilo potrebno cesto na grad, cesto in nasad na dirkališče, otroško igrišče, ki je sedaj precej skromno, dočim sta vzdrževanje ulic in javna razsvetljava nenasična jama.

V krajevni skupnosti razpravljajo tudi o tem, da bi uredili v Črešnjevcih kopališče. Temu posamezniki sicer ugovarjajo, češ, saj je kopališče v Radencih pa tudi pri Negovi. Toda tako prvo, predvsem pa drugo je dosegljivo le občanom, ki so si lahko omislili fička ali kaj podobnega. Novo kopališče bi v glavnem uredili s približno 7 ali 8 milijoni dinarjev. Načrte za kopališče že imajo.

GORNJA RADGONA

Predvsem denarne kazni

Lani je sprejel sodnik za prekrške s področja radgonske občine 1.749 upravno kazenskih predlogov. Največ, 595 prekrškov so nanašala na kršitev javnega reda in miru. Vendar je ugotovljeno, da ti prekrški iz leta v leto upadajo, saj jih v mnogih primerih rešijo že poravnalni sveti. Še bolj pa se bodo zmanjšali, ko opite osebe ne bodo dobile alkoholnih pijač, saj je znano, da so ti prekrški storjeni, v večina primerih, v opitem stanju. Tudi pri mladoletnikih je številka kaznovanih dejanj padla od 40 na 29 prestopkov.

Cestno prometnih prekrškov, pri katerih je mnogokrat vzrok nezadostno poznavanje prometnih predpisov, vinjenost itd., je bilo 568, dočim je bilo 96 prekrškov iz gospodarskega področja. Tu je šlo za opuščenje škropljenja sadnega drevja, črne zakole in črno

krčmarjenje in podobno, nekaj staršev pa je bilo kaznovanih zaradi nerednega pošiljanja otrok v šolo. Sanitarne predpise je kršilo 22 državljanov, 71 pa predpise o narodni obrambi. V večina primerih so bile za prestopke izrečene denarne kazni, zapor na kazen le v petih primerih. Znesek denarnih kazni je znašal v preteklem letu nad 3 milijone dinarjev. IKA

PROBLEM VREDEN PREMISLEKA

Slabe perspektive filovskih lončarjev

Lončarstvo v Filovcih, katerega začetek sega v minulo stoletje, je na zatonu svoje tako lepe in tako perspektivne poti, kot se mu je kazala v zadnjem času. V vasi je sedaj le 7 lončarjev, ki še aktivno delajo, vendar bodo tudi ti še v letošnjem letu opustili to obrt, ker je namreč obdavčenje te obrti tako veliko, da se jim več ne izplača.

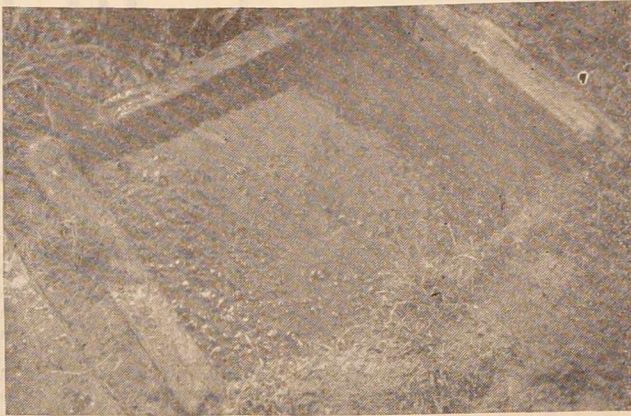
V prvih desetletjih tega stoletja je bil lončar skorajda pri vsaki drugi hiši, to število se je pa zmanjšalo po drugi svetovni vojni, ko so se združili v tako imenovano »Lončarsko zadrugo«, ki je imela vključnih nekaj čez 30 lončarjev. Ta številka se je pa v zadnjem času tako zmanjšala, da je v vasi komaj 7 lončarjev.

Do nedavnega je bilo vse v redu, veliko povpraševanje po njihovih izdelkih — tudi sedaj je še neprimerno večje, kot je bilo prej — vendar se

je vsa lončarska politika sedaj spremenila, saj so njihovi prometni davki tako veliki, da se sploh ne izplača opravljati te obrti. Iz tega razloga bi o tako velikem prometnem davku kazalo temeljiteje spregovoriti. V vasi ni nobenega mladega človeka, ki bi ga veselil ta poklic in tudi nobenega vajenca. V zadnjem času se lončarji prepogosto pritožujejo, da se je davek prehitro dvignil, medtem ko so cene njihovim izdelkom ostale neizpremenjene. Drugo nereseno vprašanje je prodaja izdelkov po znatno višjih cenah, kot jih imajo pri proizvajalcu. Naj navedemo le primer: velika amfora stane pri lončarju 900 ali 1000 dinarjev, medtem ko v Ljubljani in Zagrebu 2500 do 3000 dinarjev.

Lončarski izdelki so postali v zadnjem času prav zaželeni in obvezni spominčki turistov, kot domačih tako tujih. Lončarstvo ima torej lepe perspektive v bodoče, vendar pa na drugi strani lončarji z dosedanjimi cenami niso zadovoljni, ker si na njihov račun ustvarjajo razna podjetja velike dobičke.

Ob koncu še mnenje lončarjev: »Zaradi tako velikih davkov, ki se gibljejo med 160.000 in 320.000 din letno, res ni mogoče več primerno živeti, če upoštevamo, da je od decembra do marca, ko je zima,

V LOVIŠČIH PRED LOVNO SEZONO

Več fazanov in jerebic

Jesen se bliža, s tem tudi čas, ko v Pomurju beležimo vrsto let nazaj večji dotok domačih in tujih turistov. V prvi vrsti vabijo ljubitelje lovskega športa prostrana lovišča, v katerih je dovolj divjadi in zato obilen lov ni redkost.

Od divjadi je največ fazanov, jerebic je bilo v preteklih letih več. Hude zime v zadnjih dveh letih so pokončale precejšnje število jere-

bic, tako da jih je lansko jesen ostalo le okrog 500. Moderna kmetijska proizvodnja in mentaliteta kmečkega prebivalstva, hude zime in drugi faktorji so vzrok neprestanega padanja prirodnega staleža divjadi. Zaradi omenjenih vzrokov je bilo potrebno, da se je začelo z umetno vzrejo fazanov.

Že nekaj let uspešno posluje zavod za gojitev divjadi »Fazan« v Beltincih, ki vzreja fazane za domače in tuje potrebe. V letošnjem letu imajo v načrtu vzrediti 22.000 fazanov z desetimi tedni starosti in 1500 jerebic. To bi bila dokončna zmogljivost tega obrata in bo v perspektivi zadostila potrebam. Zaradi povečane proizvodnje so v letošnjem letu razširili prostore za trideset letnih izpustov in petnajst električnih umetnih kokeljev. Skupna kapaciteta znaša 120 letnih izpustov ter 50 električnih kokeljev. Poleg tega so letos prvič uvedli sistem valjenja z inkubatorji, pri katerih računajo, da bo procent

Foto: J. Sabjan

izvaljenih okrog 80, kar je približno za 20 procentov boljše od dosedanjega povprečja.

Na svojem delovnem mestu se strokovno osebje srečuje s problemi. Eden od glavnih je nepravilna prehrana, s čimer grozi nevarnost, da v 8 tednih starosti nastopi kanibalizem, to je pomanjkanje argenina v hrani. Razne vzrejne bolezni se pojavljajo v vlažnih dneh, a posledica tega je nekaj poginov. Fazane gojijo za domača lovišča, poleg tega pa jih prodajajo tudi ostalim lovskim družinam v Sloveniji in Hrvaški.

Obrat ima v načrtu umetno vzrejo jerebic. Prva jajca bodo uvozili iz inozemstva. Proces vzreje je težavnejši, ker jerebica živi v monogamiji, medtem ko fazan v poligamiji. Nekateri poizkusi pri nas v Jugoslaviji niso dali vidnih uspehov.

Direktor zavoda inženir Gerar meni, da bi bilo potrebno jerebice, ki jih bo letošnje jesen okrog 1500, v zimskem času poloviti in zaščititi pred neugodnimi vremenskimi prilikami. Spomladaj, ko se prične sneg taliti, pa bi jih zopet pustili na prostost in tako zmanjšali pogine.

KAKO JE Z LETOŠNJO TURISTIČNO SEZONO:

Več turistov kot lani

V prvih petih mesecih letošnjega leta je bilo v Pomurju zabeleženih 6242 prehodov s tujimi potnimi listi. V primerjavi z lanskim letom, ko je bilo v istem obdobju le 4367 prehodov, se je obisk tujih turistov povečal za 50 odst. Zanimivo pa je, da se je število prehodov motornih vozil povečalo od lanskih 1340 na letošnjih 2603, torej kar za 94 odstotkov.

V zvezi s povečanjem števila maloobmejnih prehodov pa preseneča dejstvo, da se je število prehodov v Gornji Radgoni zmanjšalo od 30.000 v preteklem letu na 23.712 prehodov letos, kar je za 20 odst. manj.

V najbolj obiskani turistični točki Pomurja, v Slatini Radencih, se je v prvih šestih mesecih povečalo število obiskov domačih turistov za 21 odst., dočim je obisk tujih turistov narasel v primerjavi z lanskim letom za 51 odst. Z otvoritvijo novega zdraviliškega doma in z izselitvijo go-

stinske šole se bodo kapacitete Sl. Radenec še povečale. Zato je pričakovati, da bo število turistov še naraslo. Trenutno so Radenci popolnoma zasedeni.

Podoben porast števila obiskov domačih in tujih turistov je zabeležen tudi v Murski Soboti. V prvih petih mesecih letošnjega leta, se je v Murski Soboti število prenočitev domačih in tujih turistov povečalo za 31 odst., tujih pa za 191 odst. Povečanje prometa, ki ga predvideva 7 letni plan z 9,9 odst. porastom letno, bo v soboški občini izpolnjeno po vsej verjetnosti že letos.

Moravci, nova turistična točka Pomurja, ima dnevno 80 gostov na zdravljenju. Z nekaj novimi prenočišči pa se je to število še povečalo.

Omembe vredno je tudi to, da od tujih državljanov obiščejo Pomurje največ Italijani.

E. KERČMAR

BUKOVNIŠKO JEZERO — GOJIŠČE RIB

Bukovniško jezero, ki ga večji del poznamo le kot lepo izletniško točko ter kraj za prijeten počitek in kopanje pa ima tudi drugo koristno plat medalje. Je namreč izredno primerno za gojenje rib, zlasti tistih, ki se zadržujejo v mirnih jezerskih vodah. Tega se dobro zaveda tudi lendavska ribiška družina, ki je pred dobrim letom in pol v tem jezeru nasadila okoli 6 tisoč kosov ribjega zaroda.

Pred nekaj dnevi pa so člani te ribiške družine ugotavljali ribji prirastek, s katerim so vsaj po grobi oceni, izredno zadovoljni. »Se nekaj tak dobrih let...«, se zadovoljno nasmihajo ribiči, ki se jim trud in vložena sredstva sedaj bogato obrestujejo.

To in ono iz Moščanec

Pred nedavnim je Gasilsko društvo Moščanci slavilo 40-letnico svojega obstoja. Na svečanosti so se zbrala skoraj vsa gasilska društva tega sektorja. Ob tej priliki so položili venec na grobove preminulih članov, štiri člane pa so odlikovali za 40 letno aktivno delo v društvu. Pripravili so tudi lep kulturni spored in prebrali kroniko društva, v kateri so prikazali delo društva v preteklih 40 letih.

Dramska skupina mladinskega aktiva Moščanci je končala gostovanja s komedijo v treh dejanjih »Zaradi stanovanja«. Igro so uprizorili štirikrat. Predstavi v Adrijancih

in doma sta izredno uspeli, medtem ko v Salamencih in Kuštanovcih ni bilo pričakovanega obiska.

Na seji mladinskega aktiva, ki je bil v petek, so mladinci sprejeli tromesečni program dela. Sklenili so, da bodo prebelili sobo, ki jo istočasno z njimi uporabljajo ostale organizacije, organizirali bodo izlet na Bukovniško jezero in obiskali kokošjo farmo v Petrovcih. Mladi so željni naštudirati še kako igro in go — pozornost posvetiti športnemu delovanju. To zadnje pa predvsem zato, ker imajo na razpolago rekvizite in igrišče.

V senci negovskih gozdov

govi že 17 let. Dobro pozna svoj revir. O macesnu v negovskih gozdovih sodi, da mora biti že precej časa udomačen, saj je ostriše negovskega gradu, ki je staro po njegovi oceni okrog 300 let, iz macesnovega lesa.

In kaj pravite o kakovosti negovskega macesna?

Ceprav ni točno ugotovljeno kakšen macesen je to, nekateri ga smatrajo za sudetski macesen, mu nikakor ne odrekam vsaj enakih kavitet kot ostalemu macesnu v Sloveniji. Pohorci na primer trijo drugače... Sicer pa je zemlja okrog Negove izredno ugodna za gojitev macesna. Verjetno so to skrivnost odkrili že takrat, ko so ga prvič zasadili. Na oddelku za gozdarstvo pri agronomski fakulteti v Ljubljani sistematično proučujejo sestoj negovskih gozdov. V zadnjih letih pa so v nižinskem predelu, kjer raste predvsem slaba kislava trava, zasledili 40 hektarov črne jelše. Negovski gozdovi

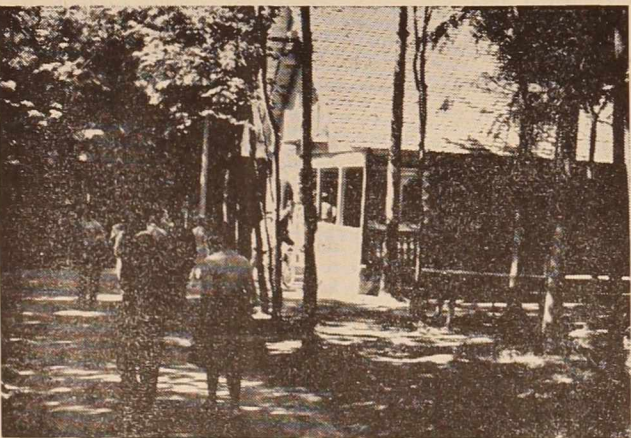
skrivajo v sebi tu in tam še kakšen, za naše pojme nekoliko nenavadne primerke posameznih dreves. Tako so pred leti podrli jesen, ki je dal okrog 30 kub. metrov lesa (točno število sem pozabil, podobno imajo tudi ogromen macesen, in nisem si mogel kaj, da si ne bi ogledal na povabilo tov. Žurmana tudi lepega hrasta, ki se s svojim vitkim in ravnim deblom dviga visoko nad mlajšim gozdom okrog sebe. »Toda okrog je bilo več takih gozdnih velikih in ko smo jih podrli, smo ugotovili, da imajo na grbi okrog 110 let, kar sicer še ne predstavlja za drevo častitljive starosti, pa vendar!«

Razgovor z Žurmanom pa seveda ne bi bil popoln, če ne bi govorila tudi o lovu in divjadi. Te je precej, predvsem sranjadi, manj pa fazanov in zajcev. V goste so dobili tudi jelene in divje svinje, toda za to divjad so negovski gozdovi vendarle premajhni. Seveda ima tov. Žurman svoje

mnenje tudi o lovnem turizmu. Sodi, da je okoliš negovske lovske družine premajhen za intenzivno vzgojo divjadi v smislu lovnega turizma.

Ko sem si kasneje na logarjevo pobudo ogledal nekatere dele gozda, se skoraj nisem mogel načuditi lepim gozdnim cestam, ki so speljane križem po gozdovih. Kaj traktor, celo avto je lepo tekkel po udelanem cestišču!

Moram priznati, da sem videl ob ogledovanju negovskih gozdov kot laik bolj prozaično plat — drva! Tov. Žurman — naj mi to ugotovitev ne zameri — je videl v svojem gozdu vse kaj več. In verjamem, da je tudi med turisti, ki vse pogosteje zahajajo k negovskemu jezeru, tudi nekaj takih, ki vidijo v lepem gozdu kaj več kot samo senco in drva. Zakaj jih tedaj ne bi opozorili, če govorimo o turizmu, tudi na to plat prirodnosti lepote negovske okolice,

Temni gozdovi ob Negovskem jezeru vabijo v svoje sence. Na sliki: lovska kočica ob jezeru.

Ne zaradi poletja, ko pa radi govorimo o turizmu, pač pa bolj posredno, sem ugotavljal, ko sem se vračal iz Kunove, da bom napisal nekaj, kar bo vseeno v zvezi s turizmom, čeprav sem se tistega vročega popoldneva pogovarjal z Borisom Žurmanom, gozdarjem negovskega

gozdnega revirja, ki obsega okrog 340 hektarov lepega in po svoje zanimivega gozda. Zanimivega zaradi sestava: v pomurskih gozdovih namreč ni najti macesna, ki so ga tukaj pred stoletji umetno zasadili, danes pa se sam tudi naravno obnavlja.

Boris Žurman je logar v Ne-

Graditeljem družinskih stanovanj!

Komisija občinskega Sklada za stanovanjsko izgradnjo Murska Sobota razpisuje po 9. členu Zakona o urejanju mestnega zemljišča (Uradni list LRS, št. 8/1963 ter po 14. in 15. členu Odloka o urejanju mestnega zemljišča na območju občine Murska Sobota (Uradni vestnik okraja Maribor, št. 36/1963).

NATEČAJ

za pridobitev pravice do uporabe mestnih zemljišč za zidanje stanovanjskih hiš.

1. Za zidanje družinskih stanovanjskih hiš in sicer:
— 18 hiš v treh vrstnih enotah
— 5 hiš v enotah dvojčkov
razpisuje 23 gradbenih zemljišč v družbeni lastnini v k. o. Murska Sobota — med Cankarjevo, Trstenjakovo, Kuharjevo in Mladinsko ulico.
Parcele za hiše v treh vrstnih enotah so označene s parcelno št. 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23 in 24; parcele za dvojčke s št. 3, 7, 11, 12 in 17.
2. Odškodnina za 1 m² mestnega zemljišča znaša 200 din in jo je potrebno plačati naenkrat ob podpisu pogodbe o oddaji mestnega zemljišča v uporabo.
3. Rok za začetek gradnje je v treh mesecih od dneva sklenitve pogodbe o oddaji mestnega zemljišča v uporabo, rok za dograditev stanovanjske hiše pa v treh letih od dneva sklenitve pogodbe.
4. Varščina znaša 10% od vsote, ki je seštevek odškodnine in komunalnega prispevka in sicer:
a) za hiše v treh vrstnih enotah 33.000 din
a) za hiše v enotah dvojčkov 48.000 din
Varščino je treba nakazati na tekoči račun komunalnega sklada št. 605-11-681-10-3 in ponudbi priložiti potrdilo o vplačilu.
Varščina bo vrnjena ponudnikom, ki na natečaju ne bodo uspeli, v roku 8 dni po pravomočnosti negativne odločbe, sicer bo vračunana v znesek komunalnega prispevka pri zadnjem obroku plačila. Varščina zapade v vseh primerih, ko ponudnik ne zadosti pogojem, ki jih je sprejel z natečajem oziroma s sklenjeno pogodbo po natečaju.
5. Začetni komunalni prispevek k stroškom za urejeno mesto-
no zemljišče znaša 30% od celotnega zneska in zapade v plačilo ob sklenitvi pogodbe o uporabi zemljišča, osta-

la dva obroka pa: 30% v letu 1965, ostalih 40% pa v letu 1966, računajoč razmak plačil na eno leto.
Komunalni prispevek znaša 1.441 din po m² gradbenega zemljišča in ga je plačati na tekoči račun sklada.

6. Če se v roku ne začne ali ne dokonča gradnja, varščina zapade, pogodba o oddaji parcele je razveljavljena in parcela bo oddana drugemu ponudniku.
7. Če investitor ne dokonča poslopja in se vanj ne vseli do roka, ki je določen pod točko 3 tega natečaja, sklad za stanovanjsko izgradnjo prevzame pravico do uporabe zemljišča in nedograjene hiše s tem, da investitorju izplača vložena sredstva na račun gradbene parcele, komunalnega prispevka in 80% od ocenjene vrednosti poslopja.
8. Pri družbenih pravnih osebah bo stanovanjski sklad v primerih, če bi prišel uporabnik zemljišča pod prisilno uporabo, v redno ali prisilno likvidacijo, ravnal v skladu z veljavnimi predpisi o prisilni upravi, redni ali prisilni likvidaciji in enakimi gornjimi plačilnimi pogoji.
9. Sklad za stanovanjsko izgradnjo bo uredil na svoje stroške kanalizacijo in električno omrežje le z zunanjih priključkov do konca leta 1965, cestišče pa v roku enega leta po dograditvi vseh objektov.
10. Sklad za stanovanjsko izgradnjo zagotavlja vsem intereso-
mentom posojila iz sklada in sicer za vrstne hiše do din 2.800.000 in za dvojčke do din 3.500.000 s tem, da lahko koristijo 75% kredita, ko bodo razpolagali z vso potrebno dokumentacijo, ostalih 25% pa za dokončano ureditev poslopja vstevši ureditev fasade.
11. Interesenti morajo vložiti ponudbe, v katerih je potrebno navesti točno številko parcele, pri Skupščini Murska Sobota (vložišče) v zapečatnem ovitku z vidno oznako »Natečaj — parcela« najkasneje do 15. septembra 1964. O ponudbi bo odločil upravni odbor sklada za stanovanjsko izgradnjo z odločbo.
Kot najugodnejši ponudniki bodo interesenti, ki:
a) bodo plačali komunalni prispevek v krajšem roku;
b) bodo na podlagi podane izjave zaprosili za kredit v manjšem znesku, kot je navedeno v ponudbi občinskega stanovanjske sklada;
c) bodo v krajšem roku dokončali gradnjo hiše, vključno z ureditvijo fasade.
12. Grafične in ostale podatke o natečaju dobite v prostorih Skupščine občine Murska Sobota — pri tajniku Sklada za stanovanjsko izgradnjo, II. nadstropje, soba št. 17.

Pomurski tisk: NOVA SODELAVCA

Komisija za kadre in delovna razmerja ČZP »POMURSKI TISK« MURSKA SOBOTA razpisuje dve prosti delovni mesti v delovni enoti — tiskarna.

1. ODDELKOVODJE STROJNICE 2. KNJIGOTISKARJA

Pogoj: pod točko 1 visokokvalificirani ali kvalificirani knjigotiskar z dobrim poznavanjem ilustracijskega in barvnega tiska, smisel za sodobno pripravo dela in samostojno vodenje oddelka.

Pod točko 2 kvalificirani knjigotiskar z nekaj let prakse.

Stanovanje za oddelkovodjo po dogovoru.

Osebnih dohodki po Pravilniku o delitvi osebnih dohodkov podjetja.

Pismene prijave z navedbo kvalifikacije in dodelanje zaposlitve pošljite Kadrovsko-socialni službi podjetja.

Razpis velja do zasedbe delovnih mest.

ZAHVALA

Ob mnogo prerani in tragični smrti dragega moža in ljubljenega očeta

Jožeta Horvata

elektromonterja iz Murske Sobote

se toplo zahvaljujemo vsem, ki so dragega pokojnika spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, stali nam ob strani v najtežjih trenutkih in nam izrekli sožalje. Hvala vsem, ki ste pokojniku pred smrtjo nudili prvo pomoč, posebno še dr. Jožetu Bedernjaku iz Lendave, dalje sosedom, njegovim prijateljem in delovnim tovarišem iz podjetja Elektro-Maribor, obratovodjema tov. Kukanji in Murekarju za ganljive poslovilne besede in pomoč, čč. duhovščini in pevcem za sodelovanje na pogrebu.

Murska Sobota, 17. avgusta 1964.

Globoko žalujoča žena Ana z otroci Jožekom, Darinko in Miranom.

ZAHVALA

Ob nenadomestljivi izgubi nepozabnega predragega moža, očka, sina, brata, strica, bratranca, tasta, zeta in svaka

GEZE DEBELAKA

iz Murske Sobote

se iskreno zahvaljujem vsem, ki so ga v tako lepem številu spremljali na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujem primariju dr. Vrbnjaku in dr. Kostiču za njuno izredno skrb in prizadevanje pri lajšanju hudih bolečin ter vsemu strežnemu osebju kirurškega oddelka Splošne bolnišnice v Murski Soboti. Hvala govornikom za poslovilne besede ob odprtem grobu in godbi, ki se je s pretresljivimi akordi poslovila od dragega pokojnika. Iskrena hvala tudi kolektivu Trgovskega podjetja »Merkur«, ki je izkazal pokojniku vso pozornost in pomoč. Hvala vsem, ki so nam v tolažbo izrekli sožalje in z nami sočustvovali, kakor tudi vsem darovalcem vencev in šopkov, vsem, ki so s cvetjem zasipali pokojnikov grob.

Murska Sobota, 19. avgusta 1964.

Žalujoči: žena, hčerka z možem, mati, bratje z družinami in ostalo sorodstvo.

OSMR TNICA

Sporočamo žalostno vest, da je pri izpolnjevanju službene dolžnosti tragično preminil

Jože Horvat

VODJA GRADBENE SKUPINE

Marljivega, vestnega in skrbnega člana kolektiva bomo ohranili v trajnem spominu!

Ljutomer, 15. avgusta 1964.

ELEKTRO MARIBOR
enota za gradnje in montaže Ljutomer

ZAHVALA

Ob izgubi dragega moža in očeta

FERDINANDA HORVATA

trgovskega pomočnika iz Murske Sobote

se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremljali na njegovi zadnji poti, mu darovali vence in cvetje, nam pa izrekli sožalje. Hvala duhovniku, sorodnikom, prijateljem in znancem, posebno pa njegovim stanovskim tovarišem iz Trg. podjetja »Potrošnik« iz Murske Sobote za poslovilni govor ob odprtem grobu.

Globoko žalujoča žena Gizela, hčerki Darinka z družino in Gizela, sinovi Ferdinand z ženo, Branko, brat iz Gradišča z družino in ostalo sorodstvo.

razno

»KAPELCAN« v Gornjih Moravcih

V nedeljo 23. avgusta obiščite lep goriški kraj — GORNJE MORAVCE, kjer bo gostilničar JOŽE SKRILEC priredil za vas

VELIKO PLESNO VESELO

Postreženi boste z mladimi prašiči na ražnju, ocvrtimi piščanci in drugimi specialitetami. Za žejo in okrepčilo pa pristna kapelska vina in brezalkoholne pijače. — Igrali bodo domači fantje.

DELA VSKA UNIVERZA V GORNJI RADGONI

vpisuje odrasle interese-
nte za ekonomsko srednjo šolo,
v kateri se bo pričel pouk
sredi septembra v Gornji
Radgoni.

Prijave sprejema do 31. avgusta 1964 Delavska univerza Gornja Radgona vsak dan od 7. do 14. ure.

Pogoj za vpis: uspešno končana osemletka, starost nad 18 let.

OSMR TNICA

SPOROČAMO ŽALOSTNO VEST, DA NAS JE ZA VEDNO ZAPUSTIL ČLAN KOLEKTIVA

GEZA DEBELAK

RAČUNOVODJA
TRGOVSKEGA PODJETJA »MERKUR« V M. SOBOTI

NAŠEGA DOBREGA TOVARIŠA IN ZVESTEGA SODELAVCA BOMO OHRANILI V TRAJNEM SPOMINU!

MURSKA SOBOTA, 18. AVGUSTA 1964.

— DELOVNI KOLEKTIV
— SINDIKALNA PODRUŽNICA
— UPRAVA

TRGOVSKEGA PODJETJA »MERKUR«
MURSKA SOBOTA

